

Előfizetési árak:

Helyben

Félévre 6 frt.
Három hónapra 5 „

Postán küldve:

Félévre 7 frt.
3 hónapra 5 „ 50 kr.

Egyes szám

10 kr.

DEBRECZEN

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetési pénz s minden külső Főpiaz Vécseyház földsz. a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petít
sorért 5 kr.Terjedelmes és több-
szöri hirdetés alku
szerintNyitvatér: 15 kr. so-
ronkint.

Bélyegdíj:

minden belvitásért
külön 30 kr.Előfizethet helyben: **Telegr. K. Lajos** és **Csáthy Károly** könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. Együtt a postahivatalok utján.

Debreczen, aug. 13.*)

C) Ma van 20 éve a világsi fegyver-
letételnek.

Végzetes évi nap!

A mohácsi vész óta hasonló szerencsét-
lenség nem érte hazánkat.Ott is pártviszály és hiúság vonta ha-
zánkra a vihart; itt is az önzéssel párosult,
magán szenvedélytől szított emberi hiúság,
ezen gyávákat jellemző bélyeg, volt főmoz-
gató erő.Amott a harcztérrel szándékosan elké-
sett Zápolya; emitt a szándékosan serege
vesztét, s magán bosszújának, hona kárával
is, kielégítését áhító Görgey, állanak mint
sötét pontok a történelem ítélszéke előtt.Husz év nem sok idő egy nemzet életé-
ben, mely hosszú vagy örök életre van hi-
vatva.De sok idő a 20 év egyes ember életében,
ki a nemzet ragyogó dicsőségét, majd az iszo-
nyu katasztrófát megérte; s ki látja, hogy a
nemzet a 20 év alatt nem előrehaladt, hanem
visszaesett; hosszú a husz év annak, ki fájda-
lommal tapasztalja, hogy a 20 év előtti erély,
önállósági fogalom vesztett az új nemzedék
keblében; hosszú a 20 év azok előtt, kik mé-
lyen átérzik, hogy mindabban, miben a nem-
zet 20 év alatt haladt volna elő, erővel visz-
zatartva, meggátolva volt; s az előjött ha-
ladási ösztön folyvást vesztett ruganyosságá-
ból. —A nemzet, a történelem világánál, tanu-
ságot meríthet a múltból a jövőre.Ezért kell megemlékezni a gyásznapok-
ról is; hogy a dicsőség és gyalázat végpontja
felett lebegő emlékezet, amaz iránt vágyat,
eméz iránt gyűlöletet keltsen az újabb nem-
zedékben.Emlékezzünk vissza! Nem szükség az
irányt, az elvet, a kitűzött célt vizsgálunk,
hogy t. i. miért harezolt 1849-ben a magyar
hadsereg!Csak az jön tekintetbe, hogy vajon azon
hadsereg, mely a csatatéren állott, akkor oly
állapotban volt-e, hogy azt gyáván fel kellett
adni, feltétlenül, s hogy a vezér, ki a sereg
élén állott, teljesítette-e vezéri, hazafiúi, s em-
beri kötelességét.Anélkül, hogy historiai elbeszélésekbe
bocsátkoznánk, röviden meg kell említnünk e
napon, hogy Görgey nem volt kényszerítve,
hogy feltétlenül megadja magát.Ha Görgey augustus elején, akkor, midőn
Haynau Dembinszkyt Temesvár alá követte,
25,000 emberből álló seregével és Vécseynek
9,000 honvédével átkelven a Maroson, egye-
sül a többi magyar haddal, s a 75—80,000-
re tehető magyar sereg, a hivatalos kimutatá-
sok szerint is, csak 37,000-et tett ottani osz-*) Tegnap nem jelenvén meg lapunk, ez az oka
hogy csak ma adhatjuk e ezeket. Szerk.trák és orosz hadat özöbe veszi: több mint
valószínű, hogy győz, és az Al-Dunára, s azon
keresztül Oláhországba kergeti a megvert el-
lenség maradványait.Görgey a helyett lassu meneteiben oda
irányzá működését, hogy a fegyvert letegyje.Még pedig, Szemere szerint, előbb
Schlick osztrák tábornoknak akarta elküldeni
fegyverletételi nyilatkozatát; majd később
nagy büszkeséggel azt írta Rüdiger tábornok-
nak, hogy a fegyvert csak az orosz seregek
előtt teszi le.És letette a fegyvert a muszkák előtt
feltétlenül.Ezen dacosságának lön egyrészen kö-
vetkezni, hogy Haynau vérboszt állott a
tábornokokon és a hadsereg többi részén, ugy
az egész nemzetben.Mig ellenben, ha Görgey egyesül Dem-
binszkyvel, s folyvást tarja magát: biztos fel-
tételek alatt köthetett volna becsületes békét
s megiettek volna kímélve hadifitársai, meg a
nemzet a vértételektől, s 20 évi szenvedés
nem fogott volna bekövetkezni.De ő, sem mint vezér, sem mint hazafi,
sem mint ember, nem teljesítette köteles-
ségét.Rüstow, a magyar függetlenségi harc
történetét megíró orosz szerző, maga azt
mondja, hogy Görgeyt fegyverletételi cselek-
vényében azon szándék vezérelte, hogy
Kossuthot megbosszúja, ki személyes ellen-
sége volt.Magán bosszúját a haza érdekénél főlebb
beesülte.Az ily jellemtelen jellemről iszonyodik
maga a természet.Az ily ember, gyalázata nemzetének;
gyalázat és guny tárgya azok előtt is, kiknek
céljuk kivételben eszközül szolgált.Szemere azt írja, hogy: „örömet
lett volna Görgey nap, mely a szabad Ma-
gyarország felett tündököljék; de azon gon-
dolattól sem borzadt vissza, hogy alakja ha-
zájának romjai felett tünjék fel, csak hogy ma-
gasan tünjék fel.“Forduljunk el ez új Herostratustól, ki a
honszerem templomát felgyújtotta, hogy a
szabadság annak romjai alá temetkezzék.Forduljunk el e gyászkeptől...
S ha mégis meg kell emlékeznünk e na-
pon évenként a múltól, forduljunk inkább
istenhez, hogy ne adjon több ily szörnyeteget
e szegény hazának!És ő é! vivit, vivit, immo etiam in...
patriam venit!

Ujdonságok.

Ma délelőt a nagytemplomban a ref. pap-
szentelés következő módon ment véghez: A pre-
redikátori kar, a superintendenstől vezetettve,
renddel bemenvén a templomba: a superinten-
dens és az esperesi testület az egyháziak rend-
szerinti széke előtt, a felszentelendők pedig anapkeletre eső sorszékekben, helyet foglaltak
Ekkor a kántor éneklé a gyülekezettel: Jövel
szent lelek Ur Isten! Tölts bé sziveinket stb. A
harmadik vers alatt az e végre kinevezett Tabajdy
Lajos az előre kiadott vezérigéről predikált. En-
nek végződésével a főiskolai éneklőkar a 233-dik
dicséretnek 2-ik és 6-ik versét: Isten! bár mesz-
szünnen is érted stb. Te adj szólni a hirdetőknak
stb. éneklé. Mit követett a kántor éneklése a gyüle-
kezettel, a 235-dik dicséretnek 1-ső verse énekel-
tetvén: Oh Isten! a ki pásztorokat stb. Ez alatt
a felszentelendők, székeikből kijöven, megálltak
a szent-asztal korlátai körül. A superintendens
beszédet tartott hozzájuk, s e közben megkérdé-
zén, ha készek-e magokat a predikátori szent
hivatalra esküvel kötelezni? feleletük után föles-
keté őket (mi alatt jobbokat szivükre tevék.)
Esküdtél után a superintendens folytatja beszé-
dét s végre felszólítja őket, hogy — a kijelelt he-
lyen és módon — essenek térdeikre. Mielőtt azon-
ban ez történnék, az egyházi rendbeliek testülete
éneklé a 44-dik dicséretnek 1-ső 2-ik, 4-ik és
5-ik versét. Ezután letérdepelvén sorba egymás
után a felszentelendők, s a superintendens és es-
perestek kezeit rájuk tévén, a superintendens
a felszentelést végbevitte. A főiskolai éneklő-
kar éneklé a CXXXV zsoltár 1-ső s 12-dik versét:
Áldjátok az Ur nevét stb. Kik az urat félték stb.
Mely éneklés alatt, a felszenteltek egymásután
kezet nyújtanak a superintendensnek, s ismét
visszamennek oda hol előbb állottak Ezt követé,
a felszenteltek ki- és elbocsátása a superinten-
dens által. Ezt ismét az egyházi rendbeliek testü-
letének háladó éneke: Szent vagy örökké Atya
Ur Isten stb. Végre a superintendens a gyüleke-
zethez szólott, azzal együtt imádkozik, és az ün-
nepélyt áldásmondással bezárja.A felszenteltek névsora a következő: Rácz
Károly, Dávidházi László, Dávidházi János, Csón-
tos László, Dombi László, Kis Pál, Szalai Pál,
Nagy Imre, László János, Gergely Károly, Ba-
róthi József, Gál Péter, Pápai Lajos, T. Nagy Gá-
bor, Tabajdy Lajos, Szikszai József, Nagy Lajos,
Szűcs Gábor, Tárczy Károly, Kiss Kálmán, Csó-
losz Pál, Pásztor Károly, Kallós Péter, Lángi Kál-
mán, Kőlesei Zsigmond, Tóth Gábor, Nagy Lajos,
Deák Mihály, Arvai Sándor, Ablonczy József.* Lapunkban a Csokonai szobor
alaptökéje gyarapítására rendezendő műked-
velői előadás már volt érintve; ezuttal örömmel
jelentjük, hogy az csakugyan létesülni
fog e hó 29-én és sept. 5-én. Szmdarab is van
már választva az egyik: „Gyöngéd rokonok“
s a másik: „Szövetségesek“, mindkettő tár-
salgási vigjáték. E választásra azonban nem
mulaszthatjuk el megjegyezni, hogy a nevezett
művek sok erőt igényelnek s talán túlhalad-
ják a műkedvelők képességi körét. Jobb lett
volna oly darabokat választani, melyek önmá-
guk hatnak szerkezetükönél fogva, nem pedig
az előadás, a mely folytán a jellemzés, alakí-
tás szokott fényt vetni a compositóra, s így
az egész munkára. — Ha azonban már
megtörtént a megállapodás, ám legyen úgy,
annál nagyobb lesz az érdem, ha sikerrel
oldatik meg a gordiusi csomó. És most ked-
ves kötelességünknek tartjuk elismerő közö-
netet mondani azon lelkes hölgyeinknek, kik
a nemes cél iránti buzgalomból készséggel
ajánlják fel közreműködésüket; és itt egy-
szersmind azok nevét feljegyezzük, kik jól

tudják, hogy a czél mindig szentesíteni szokta az eszközöket; a hölgyvilágból közreműködnek tehát: Ferenczi Aloiznó, Fráter Ilka, Halassy Sarolta, Keckés Erzs, Szepessy Antalóné, Bay Georgine, Farkas Irma, Farkas Tulli és Szikszai Zsanet urhölgyek.

— A lövészet kedvelői s pártolóiak szives figyelmébe ajánltatik, — miszerint a pesti és a szathmárnémeti polgári lövész egyletektől, a f. hó 16—20-ig 25 kr. lődij mellett utóbbi helyet, és ugyancsak f. hó 18—21-ig az előbb nevezett helyen tartandó diszlövészeti ünnepélyenni részvételre, a helybeli polgári lövész-egylethez meghívások érkeztek; továbbá az is köztudomásukra hozatik, hogy az 1-ső m. k. közhasznú célokra rendezett államsorsjáték bizottsága által az említett egylethez 20 db. sorsjegy küldetett elárusítás végett, melyek Borsosgyégyseres lövész mester urnáé végre letteményeztettek.

— Épen most értesülünk, hogy Patikárus Ferkó hirtelen betegsége miatt ezuttal nem jöhet le városunkba.

— A magyar orvosok és természetvizsgálók szeptember hó 3-kán és következő napjain tartandó nagy gyűlésében, városunkból is igen számosan szándékoznak részt venni. Ily népes nagygyűlés mint ez lesz, aligha volt még egy is, minnek oka főleg azon rokonszenyben keresendő, melylyel minden magyar ember a magyar-tergelmellék, s ennek képviselője Fiume iránt viseltetik. Lesz módjuk a jó Fiumeieknek kimutatni a magyarok iránti vendégszeretetőket A vendégek díszes fogadtatására a legnagyobb mérvű intézkedések tétettek, s azt hisszük, hogy a nagygyűlés napjai ugy a vendégekre mint a fiumeiekre nézve az öröm és nemzeti lelkesedés ünnepnapjai lesznek. Lapunknak egy külön tudósítója fog referálni naponta a gyűlés lefolyása felől.

— Csőtörtőkön a Péterfia utcában Ilyés Miklósné, kinek férje már hosszabb idő óta börtönben ül, $\frac{3}{4}$ óraker este hirtelen halállal kimult. A hulla megfeketedése valamint a halál hirtelensége mérgezésre mutatnak. A holt test tüstént a kózkórházba szállítottatott boncolózás végett.

— Feld Sámuel, a Gresham magyarországi vezérügynöke jelenleg városunkban időz, s a „Bika“ szálloda 8-dik sz. a. van szállva, mit is mindazokkal, kik e jóhitelű élet és járadék-biztosító társulattal összeköttetésbe lépni ohajtanak, azon megjegyzéssel tudatunk, hogy vele folyó hó 28-ig naponta lehet értekesni.

— A mult számunkban közlött nősöktetés és szökés fele újdonságra vonatkozólag, némi helyreigazítással tartozunk, miután azon értesítés, melyet épen egy a pénzügyi igazgatóságnál alkalmazott egyéntől, tehát jóhiszeműleg megbízható forrásból vettünk, csupán a nősöktetést illető részében volt egészen alapos, mivel az illető már csak azért is távozni volt kénytelen, mert innen Budára helyeztetett át hivatali minőségben. — Hogy elmenetele nem a rendes uton történt, az ismét tény, mert a ki valamely városból nyíltan bátran távozni mer, az nem megy előbb talyigán a legközelebbi vasuti állomásig, hogy ott aztán háborítatlanul ülhesse fel s repülhesse tova. Szolgáljon ez némi felvilágosításul a mult számban közlött újdonság neheztlőinek.

— Vidéki kozákok. A fővárosban azon iparlovagokat, kik leginkább a mások könnyenhiőségének kiszámnyolásából élnek, kozákoknak nevezik; nem csak a fővárosnak, nemcsak a nagyobb városoknak vannak ilyen kozákjai, hanem a vidéknek is, kik rendszeren így vásár alkalmával be be látogatnak hozzánk vendégszerepre, s nem egy két könnyenhivő szokott áldozatokul esni. Ily vidéki kozák egy eredeti példánya került legközelebb hurokra, ki épen a rendőrségi közegeket akarta többiben oruknál fogva vezetni, a min azonban szerencsén rajta vesztett. Kü-

lönben nem mulaszthatjuk el, itt megemlíteni a rendőrség azon előrelátó erélyes intézkedéseit, melyek folytán a vásár alkalmával még semminemű lopásnak hírére sem hallottuk. No de hátra van még a fővásár, s azt mondják, hogy lementével kell dicsérni a napot.

— A szent István napi ünnep alkalmából, az ország minden részéből roppant népszokott összeseregleni a fővárosban. Így lesz az az idén is. Mindenfelől kéjvonatok rendeztetnek. Így a tiszavidéki társulat is igen mérsékelt árak mellett eszközli a Pestre menetelt és pedig Debreczentől Pestig és vissza: II-ik helyen 10 firt 80 kr., III-ik helyen 7 firt 22 kr., a kéjvonat Debreczenből f. hó 19-én este 6 óra 46 perczkor indul. Visszafele 14 napig bármely vonattal lehet utazni.

□ A holnap este a színházban a Csokonai szobor javára tartandó hangverseny műsorozata:

1) Nyitány Reisinger „Sziklamalom“ szimü dalművéből, előadja a b. Jablonszky gyalog serezed teljes zenekara.

2) „Két álom“ kettősodal Prochtól, éneklők: Brett Ida és Brett Józefa k. a.; zongorán kíséri Pozorszky Ágost.

3) Finale, Verdi „Ernani“ czimü dalművéből, zongorán előadja Fráter Etelka k. a. másik zongorán kíséri Emmerth Antal.

4) „Éji üdvözet“ férfi négyes Storch-tól előadja a magán dalkör.

5) „Geyer Jeremiás dala“ zenekarkisérrettel előadja K. Arthur.

6) Éji-dal „Fra Diavoló“ cz. dalműből; zenekar kísérettel éneklő Fekter Ferencz.

7) Régi magyar nóták, pásztor furulyán előadja Szentgyörgyi Elek, három vonóhangszer kísérete mellett.

8) „Egyesgyedül“ férfinegyes Brauntól éneklő a magán-dalkör.

9) Induló, Wagner Richard „Rienzi“ cz. dalművéből, előadja a katonai teljes zenekar.

Helyárak: o. é. Alsó és közép páholy 6 firt. Családi páholy 8 firt. Felső emeleti páholy 5 firt. Támlásszék 1 firt 50 kr. Földszinti zárt-szék 1 firt. Emeleti zárt-szék 1 firt. Földszinti bemenet 80 kr. Karzat 30 kr. Garnison örmestertől lefele 20 kr. Germekjegy 40 kr. — A volt bérlők helyeik iránt vasárnap déli 12 óráig rendelkezni sziveskedjenek, hogy azon-tul másoknak adathassanak ki. — Kezdeté 8 óraker.

MUTATVÁNY.*)

„Adalék Debreczen város történetéhez“ czimü dolgozatból.

V.

Csokonai Vitéz Mihály!

Van-e valamirevaló magyar ember széles e hazában? ki ne ismerné e nevet? s kinek e név hallatára érverési gyorsabban s melegebben ne lüktetnének? Légy — hamvaiddban is — üdvözölve általam, te nagy dalnoka nemzetednek! disze, ékessége magyar hazádnak! méltó dicsőkedése szülőföldednek Debreczen városának!

A te tudományosan képzett szép elmédnek minden gondolatja, magos röptü eszmékben gazdag szellemednek minden szikrázata, nemes és érzékeny szivednek minden dobbanása, a nemzeti nyelv dicsőítésére és az alföldi magyar nép őszinte érzelmeinek hü tolmácsolására lettek szentelve.

Ah! de te élted egész folyásában, inséggel s nyomorral küzdöttél! — s daczára ennek, te még akkor is, midőn az 1802-ik évi debreczeni nagy tüzvész Darabos utcazi nádfedelű egyszerű házikóddal együtt, csekély értékű mindenedet, sőt még házikód végében levő kisdud lugasodat, önkézed csinálmányát is teljesen megemészté, és te semmi nélkül maradvá éhhalállal küzdöttél; te akkor is veséket lágyító és sziveket repesztő keseredes dalaidnak, közelebből a „Széthez“ czimzett örök becsü ódádnak alkotásával enyhítgetéd bánatos lelkednek igazolt fájdalmait s sajtó keblednek győtrő keserveit.

*) A közelebbi számban III. alatt IV. alatt közetkező folytatása jövő számban adatik. Jelen cikket kiszakítva alkalomszerűleg most közöljük. Szerk.

Pihend esendes föld alatt, hatvanutezai temetőbeli sírodban (sírodban, melyhez én, — amidőn csak Debreczenben lehet szerencsém időzni — születésed és elhalálózásod évfordulati napján, — derűben, boruban, fagyban, sárban, hóban, esőben, mindig kizárándokolni szoktam) pihend — ismétlem — oh nagy hazafi! esendes föld alatt, harmincz és egy néhány nyomoruságos évre terjedett földi vándorlásod nehéz firaalmait!

A te neved dicsőítésére, tégedet hamvaiddban (ah! miért csak hamvaiddban?) hálásan tisztelő hazádfiai, nevedhez méltó díszes emléket állítottak sírod felébe.

Bizony, bizony! neved dicsőítését, te sok szenvedés, sok anyagi nélkülözés árán — mondhatni szív-véreden — vásároltad meg.

Azonban ki tudja! vajon ha a szerencse neked! kényelmes életpályát juttat vala osztályrészl: nem üzi vala-e a kényelmes életmód, messze el tőled, a művészet ihlettségét?

Ah! mert rajtad is be kellett — fájdalom! — a szó teljes értelmében teljesednie, a tapasztalás szomorú oktatásaiból merített azon nagy igazságnak, mikép a művészetnek vagy magányra, vagy nyomorra, vagy szenvedélyre, vagy egyiránt mind a háromra szüksége van; és hogy a művészet lanyha légkörben hamar elsatnyul, s az nagyban hasonlít azon sziklavirághoz, melynek éles szélre és kemény ágyra van szüksége.

Légy üdvözölve még egyszer utoljára általam Csokonai vitéz Mihály! dicső fia Debreczen városnak!

De midőn én a te nagy nevedet, gyenge erőmhöz képest, magasztalva dicsőítem: tisztellettell kell megemlékeznem azokról is — kik neked lételt adtak — kedves szüleidről. — A Toldy Ferencz által kiadott — műveid előtt álló — élet-rajzodból tudjuk azt, miszerint neked nem közepes műveltségű anya jutott volt osztályrészl.

Általános észlelt dolog az, hogy nagy emberek, közelebből nagy művészek, rendszerint mévelt lelkü hölgyek által hozottak a világra. — Lám! hiszen Cicero is anyául a derék Helviát volt bírhatni szerencsés.

Én azonban ezuttal — czélmhoz képest — csak édes atyádról emlékezem bővebben, édes atyádról, ki hátrahagyott kézirataiban magát — polgári állása után — barbély Csokonai Józsefnek írta; és aki szenvedélyes gyűjtögetője volt a lefolyt XVIII. század elejének és közepének eseményeit tartalmazó — e városra és környékére vonatkozó adatoknak. — — — Az ő — jelenleg birtokomban levő — kézirat gyűjteménye, nagyrésztben hiteles okmányokon alapul: és sok tekintetben azok szolgáltatának nekem szövevényeket, a mult század alkáninak felderítésére.

Boecsása meg nekem a nyájás olvasó! e kitérést az ellágyult indulatokért, melyek sokat érző keblemet a Csokonai név előfordulára hevítik.

De térjünk vissza feladatunkhoz.

(Folyt köv.)

Sz.

Fővárosi értesítő.

** Pesten borzasztó szerencsétlenség történt a főuton. A 10. sz. házat, melyet Wodianer Béla vett meg, hogy helyébe palotát emeltessen, midőn bontanák, a munkások egy nehéz balkon emelésével voltak elfoglalva, mely alatt gyanutlanul állt 3 munkás. Egyszerre azonban, az emelt balkont elejtik az illetők, épen az alatta álló 3 munkás fejére, kik azonnal szörnyet haltak.

** A budai vizivárosi templomban néhány jó madár rablási kísérletet tett. Mivel azonban 8 óraker a harangozó gyermekek járáskeleése által elriasztattak, nem hajhatták végre szándékukat, és szép szerével tovaillantak.

** A Sajtóper. Gelléri Szabó János, a kir. ügyek igazgatója által Csávolzky Lajos, az „Ellenőr“ munkatársa ellen indított sajtóper tárgyalására okt. 4- és 6-ik napjának d. e. 9 órája tüzetett ki.

— Lukánus, P. Szathmáry Károly drámája, melyen szerző többféle változtatást tett, a nemzeti színházi drámaíró bizottság által előadásra elfogadtatott.

** A gőzsi kló ide s tova elkészül. Az „indóház“ csaknem egészen készen van, s általában a haladás meglátszik a vállalat körül; de a megnyitás mégis aligha törtéhetik szent István napján.

** Pest város közgyűlése az „Elisabethinaeum“ nevet viselő szegények háza kiépítését elhatározta, s arra 100.000 firtot ajánlott meg.

Pesti röppentyük.

(Aug. 12-én.)

Beust gr. egész lelkesültséggel beszélt tegnapelőtti beszédében a kormány bérlapjairól. Ékes szavakban erőködött bizonyítgatni, mily ret-

Debrece 1869

67-73. szám

a h... ..

53, 54. szám

kiegéből

tenetes állás kuforrása az a subvencziós sajtó az államra nézve s hogy a megvásárolt publicisták, mely szörnyen hasznára vannak a kormánynak, ezek tartván szövétnek a közvélemény elé. Leonard képviselő azonban állott elébe a kan-czellár e beszédének s rövid ellenválasza da ment ki, hogy kár azt a sok pénzt szólni, ami az aféle bérlégeknek tollának megvásárlására pazaroltatik, mert a fizetett tollak mindent elkövet-nek a tiszta közvélemény zavarására és ferdíté-sére. Ama pénz — ugymond — mely a bérencz-lapok táskájába foly, nemesak haszon nélkül, ha-nem az államnak nagy kárával fecséreltetik el. Minélhogya, tudván, hogy a titkos kiadások na-gyobb részét a bérlapok pokla nyeli el, elégnek tartja e herék táplálására a 200 ezer forintot. De ez indítványt csak 8 tag pártolván, elvetetett, fel millió forintot szavaztatott meg a szoldos firkászok élmezésére. Annyi lélek megvásárlásért ez nem is sok!

Kaszát, kapát e munkakerülő irodalmi herék kezébe. — s a titkos költség rovata csaknem egé-szen kitörölhető.

Nagy baj az, hogy a delegatusok még csak most járnak az előkészítő iskolába, mikor mindun-talan állam- és nemzetgazdasági ügyek merülnek föl, melyekhez egy nagy rész annyit sem ért kö-zülők mint a tyuk az abécéhez!

Most is midőn arról volt szó, hogy kellene megtakarítani azt az évenkénti százezer forintot, ami a római követségnek a parádéhas-sék, volt egy Rechberg nevű értelmes ember, ki azt mondta, hogy a követ urat hívják vissza az Angyalvárból, mert ezifra parádés emberre nincs szükség e drága világban; elég lesz olesőbb em-ber is oda, úgy is van egy bibornokunk Rómában aki a kath. egyházi érdekek fölött őrökődik. De biz a delegatus urak, kiknek egyrésze jóformán azt sem tudja, honnan hull a makk: azt mondták hogy nekik abból a százezer forintosból mérje-nek! ... Bravo!

A krakói barátok a középkor lovagjait akar-ják megszügyeníteni. Egy krakói távirat szerint múlt vasárnap éjjel egy 15 éves szép zsidóleányt raboltak el egyik közel faluból, s minden habozás nélkül egyik krakói zárdába vitték. A rendőrség azonban azt mondá, hogy mindaddig lábát sem billenti, kiszabadítására, míg a püspök engedélyt nem fogadni. No ez ugyan rutinszerű és egy püspökre nézve, mert ezáltal a rendőrség azt látszik mon-dani hogy ezinkostárs a püspök is, azzal pedig nem igen üdvös nagyon komáznai eféle közönsé-ges policzájembernek. E hír egyébiránt még megerősítésre vár, s ha igaz: egygyel több ok arra, hogy a zárdák leromboltassanak, vagy gyárak s kaszárnyákká alakíttassanak s eddigi herci szét-kergettesseken vagy hajlamukhoz mért munkás-ságra szorítottatván ismét átadatának az emberi-ségnek. Némelyekből közülök még munkás ján-borelteti polgár is válhatnak.

Idéje, hogy a kormányok ez avult intézmé-nyeket, mint az emberiségre károsokat megse-misítsék.

A magyarországi ultramontan főpapok által sugalmazott „M. alom“ most az, mi ezelőtt a „Re-ligio“ volt. Az is mint emez a komoly és bolond lapok közti hézagot töltte be; emezzen mint ama-zon, gyakran józúeket lehet nevetni. A különbség csak az, hogy Lonkay ur s kegyes szerkesztőtár-sai aféle „Senki Pál története“ modorban írnak, a melynek használatától még a „Ludas Matyi“ sőt még a „Szegedi Híradó“ is óvakodik. Hogy ez alomszagu hegyműgi lap irányáról kellő fogal-mal lehessen bírni, szójáráisából idézünk egy párt, mint az hamarjában szemünkbe ömlik. E tét-el mi itt következik, egy zsidófaló vezérezikben van: „Nem mind arany az amit a zsidók berezel-nek!“ Továbbá ugyan e számban azt írja le kö-rülményesen, hogy egy kath. vallásu arany-műves, mikép tapodta lábba a természetet, azál-tal hogy megcsontkíttatá magát, hogy egy zsidó-leányt nőül vehessen; alávetve magát a fájdalmas operatiónak. Végül a felett hangoztatja lélektani észleleteit, hogy a magyar legény nem száná rá magát ily műveletre. Még ugyanecek egyik teg-napi számban ily című cikkkecskéje is jelent meg: „A körülmetelés kérdéséhez!“ Csoda, hogy a kegyes paterék még a bábászatról nem vezé-rzikkeznek. No de még ezt is megérjük! ...

Bánó József delegátus majdnem áldozata lett a golyószóró ágyúnak, melyet e napokban a bécsi arzenálban Kuhn generalis próbáltatott. Ugylátszik nem sokat gondolt életével a delega-tus ur, hogy a kísérletet a rémes fegyver lóá-

volán belül nézte; vagy talán úgy gondolkodott, hogy ha kampezett mondana is a világnak úgy is kevés lenne utána az országban a szónó-bánó!

Nagyvárad szinkör.

(F. K.) Aug. 7-én ismételtetett: „A szép Helena“ látványos vig operette 3 szakaszban. Irta Meilbac és Halevy, ford. Latabár Endre. Zenéjét szerza Offenbach. Ezuttal legjobban tetszett ez operette — eltekintve attól hogy a sok hiány folytonosan érezhető — mert bucsut vettünk ked-ves operette énekesnők Blaháné asszonytól, kit ez idény alatt többé nem is látunk. Helyette Mindszenty Kornélia k. a szerződöttet, kiről sokan a legkedvezőbben nyilatkoznak, sőt állítják hogy ő egyedül széles e világon a valódi „Szép Helena.“ Kíváncsiak vagyunk reá!

Aug. 8-án másodsor adatott: „A plébános szakácsnéja“ legújabb életkép, dalokkal 4 sza-kaszban. Irta Berg O F. Zenéjét szerze Brandl J., ford. Lászi Vilmos. Vizvárimét láthatni, mint a plébános szakácsnéját valódi élvezet, de Erczinétől látni ugyanezen szerepet — ne mondjunk so-kat — valódi szerencsétlenség. Az egész előadás elveszté meglevő csekély hatását is.

Aug. 9-én: „Az árva fiu és a londoni koldu-sok“ Drama 5 felvonásban. Irta Limonix, ford. Fekete Soma. — Minthogy a dráma régi ösmert mű, térjünk az előadásra szemléljükki azokat kik a sikert leginkább segíték elő. Ezek közt első hely illeti Szakál Rozsát, (Smike árva) ki e szerepben bár ugyancsak hatástalan valami, mindenkör él-vezhetően működik. Szépen nézett ki, mint az ifju Clarendon gróf. Utána Temesvári következik (Niklebi segédantató), Jól sikerült jelenete volt leginkább az, melyben a szivében meghonolt ne-mes érzés gyözedelmeskedve, elhagyja az ugyne-vezett gyermekek paradicsomát s az árvalával együtt odahagyja e fészket, hol Squers iskola mester ha-tártalanul üzi embertelenségét. Temesvári e sze-repet igen jellemzően adá. A keblében elfojtha-tan keserü fájdalommal s részvétellel egyesült bo-zsut, a lehetó legjobban tükrözé vissza s az árva fiu iránti részvétet a hallgatóság keblében is fel-költöni tudta. Még Vizvárit dícsérhetjük meg mint Prospectust és Zöldyt (John Brocodile). — Közön-ség közép számmal.

Aug. 10-én: először adatott Zöldyné asszony javára: „A szereltem vadrózsái“ eredeti bohózat 3 szakaszban. „Török mecsét“ című közjátékkal. Irta Láng Mór. — A bohózat igen keveset ért. A közönség zsufozásig megtöltötte a házat.

Aug. 11-én: „A jó falusiak“ színmű 5 felv. Irta Sardou Victor, ford. Paulai Ede és Szerda-helyi Kálmán. — Már volt alkalmunk több ízben Sardou e művében gyönyörködni, mindazáltal ily előadás mellett mint a mai, mindenkör szivesen látott marad. A kivétel e színműben elég élénk érdeket költő; a szerepek mind jellemzők. Rónai Grinchi kertészt, Bercsényi Villepreux bárót, Foltényi Morisson polgárt s Temesvári fiát Hen-riket tökéletesen, mondhatni a szerző ideája szerint személyesíték. Együd, ki minden csekély szerepből főalakot teremt (Floupin gyógyszerész) és Vizvári (Tetillard, szatocs) szinte jelesek vol-tak. A nők közül Szakál Rozáról (Margit) öröme-s-tebb emlékszünk meg mint Bercsényinéről, kinek tartása s taglejtésével sehogy sem barátkozhatni meg. Különben játéka ellen semmi kifogásunk nincs. Szakál Róza a naiv leányka szerepében nagy furorot csinált. — Közönség a folytonos esőzés miatt csekély számmal.

Belföld.

** Marosvásárhelyt a Deákpart Ber-zenczey László ellen Knöpfler Vilmost léptette fel, képviselő jelöltnek.

** Kecskeméten Horváth Döme lekö-szönése folytán újra képviselőt fognak választani. Ellenzéki jelölt Horn Ede, ki mint mondják. — Jókai Mórral a napokban lerándul pártja körébe.

** N.-Váradon, mint a „V. L.“ írja, egy pinczeben, mely silányul volt összetárkolva, dol-gozott egy 18 éves leány és két napszamos. De a pincze összerogyott; és a leányt, — ki épen menyasszony volt, — aztán az egyik napszamos, romjai alá temette.

** Kardosfalván nagy jégeső volt a napokban. A hulló jégdarabok ellen egy leány valami hid alatt akart menedéket keresni. azon-ban a kiáradt víz által elsodortatván a hullámok között sirját lelte.

Külföld.

— A porosz kormány a hivatalos „Provin-cial Correspondenz“ szerint Bécsbe félre nem magyarázható tudósításokat küldött, melyekben gróf Beust felhivatik, hogy hozza nyilvánosságra

mind azon bizalmas okmányokat, melyek annak bebizonyítására szolgálhatnak, hogy az osztrák-porosoz viszonyok barátságosabb alakulásának po-roosz részéről vettetett volna akadály elébe. A „N. Fr. Pr.“ szerint ennek bebizonyítása nem igen lenne nagyon nehéz. Eme lap szerint, még csak bi-zalmas okmányok közzététele sem szükséges. Thile-nek m. h. 18-áról kelt sürgönye nem igen hangon van-e írva, a melyen oly állammal, melynek barátságát ohajtjuk, nem szoktunk beszélni. Kü-lönben a Thile-féle sürgönyről a „Schlez. Z.“ azt írja, hogy az a Varzinban időző külügyminis-ternek gróf Bismarcknak tudtával és beleegyezésével iratott; sőt azt is állítja, hogy a fogalmazvány végszerkesztését és annak tüsténti nyilvánossá-tételét is ő eszközölte. Poroszországban a diplo-matiai sürgönyök nyilvánosságátételének meg van a maga jelentősége; lehetetlen ez alkalomból nem emlékezni vissza Bismarcknak, az országgyűlésen f. é. ápril 22-én mondott ama szavaira: „Ha mi, uraim a diplomatiai sürgönyöket hivatalosan köz-zé teszszük, azt mindig a meglehetősen komoly helyzet jeleként lehet tekinteni, mely köztünk és azon kormány közt, melyhez asürgöny intezve van, fejlődni kezd. Azon ohajnak nyilvánítása ez, hogy a közönség tudja meg a dolgok állását, stb.“ Azt hisszük ehhez sem commentár, sem nagy com-binatio nem igen kell.

— Egyedül a senatusban történő dolgok azok, mik most Franciaországban érdeket kel-teni képesek. Az előadással megbízott bizottmány már a 2-ik cikkelyvel foglalkozik, azonban meg-állapodásra még nem jutottak. E cikk a minis-ter felelősségéről szól, a mi igen nagy horderejű része az egész reformjavaslatnak; de épen ezen szakasz annyira értelmetlen, homályos, hogy a bi-zottmány magoktól a miniszterektől ohajt némi felvilágosításokat nyerni a felől, hogy ezen tör-vény szerint hát miben is fog majd állani az a miniszteri felelősség. A 2-ik cikkelyre nézve Rouland ur adott be módosítást, mely szerint e cikk, mint olyan, mely az 1851-ki plebiscit-tel, mely az alkotmányt alap törvényét meghatáro-zza, — ellenkezik, egyszerűen visszautasították. Rouher, de Maupas, Laguerrière, Boudet, és Devienne a 2-ik cikk elfogadása mellett, s a mó-dosítvány ellen beszéltek. — Azon közben a 3—4 és 5-ik szakasz is tárgyalatni kezdett. Az 5-ik szakaszhoz, mely a senatusnak jogot ad a törvény-hozottestület által megszavazott törvény vissza-utasítására, Bonjean azon módosítványt adta be, hogy a senatorok ezentul e generáltanác-osok által neveztesse ki! Napoleon herceg a sena-torok választhatósága mellett szólott. — A cha-lonsi táborban holnap, aug. 15-én a császár a távirta tudósítása szerint beszédet fog tartani; s e mellett csupán a hadseregbe tartozó anyagi re-formokról is beszélnek. A rokkantak számára minden megyében segélypénztár állíttatik fel.

— A „Temps“-nek Párisba azt távirják Bécsből aug. 8-ról, hogy a magyar delegatio azon ténye, miszerint a külügyminis-terium egész köl-téségvetését megszavazta, Beust politikájá iránti bizalomnyilatkozó tüntetésnek tekinthető.

No ebből is látszik, hogy a magyar nemzet gondolkodása és az itt kifejtett közvélemény el-ferdítésére a külföldi sajtóban annyira elkövetnek mindent, hogy még a szabadelvű lapokat is fére-vezetik.

— Bukarestből pedig azt távirják, panasz-képen, a „Temps“-nek, hogy az osztrák kormány még most sem felelt a moldva-oláhországi minis-teriumnak, a magyar parasztok által megsértett oláh határ iránti megkeresésére. — Lám még ök tartják magokat sértetteknek, tán Poroszorszá-gtól tanulták e taktikát! — És pedig csak osztrák kormányról beszélnek magyarországi ügyben! Oh boldog dualismus! Oh Osztrák-Magyar-ia.

Különfélek.

— Zárdatörténetek. A Poseni hirlap írja, hogy ott, Posenben 1821-ben a mezitlábos carmelitanoknak egy 1667-ben alapított zárdája szüntettetett meg. A mint az épületen ezelőtt ne-hány évvel a városi kórház bővítésére átalakítá-sok tételtek, ez alkalommal női csontvázakat oly sajtáságos helyzetbe találtak, mely élve falaztattak hinni, hogy ezek valamikor vagy élve falaztattak be, vagy élve temették el. A pinczében oly boltozatokra találtak, melyekben a rohadat levegő miatt nem lehetett behatolni. E boltozatokból földalatti út vezetett át a franciskánusok zárdá-jába. — Az irtalmas atya és orvos Borczynszky János ki 1838 óta volt tagja az irtalmasok szerzeté-nek Prágában, oly okokból, melyeket itt bővebben tárgyalni nem akarunk, elhatározta, hogy a szer-zetből kilép, és protestánsná lesz. Miután ezt a rend főnökének megjelentette átment Porosz Sziléziába, s csakugyan át is tért, a protestans vallásra. Azonban Borczynszky elég vigyázatlan

volt, magán ügyei rendezése végett átlépni az osztrák birodalomhatárat, mely alkalommal Morvaországban a csendőrök által el fogatott, s a prágai zárdába, főnöke cílele vitetve, annak átadatott. E zárdában akkor több örökségre szenvedő jelkés is volt, ezek közt egy 20 év előtt a protestánsismusra áttért barát Zazala János, kiről azt állították, hogy elméje csak a hosszú fogság folytán zavarodott meg. A szerencsétlen Borcziaszkyt is az örültek között helyezték el, s hogy meddig szenvedett ott a bűdos csatorna szomszéd-ágában kenyeren és vízen, azt nem tudjuk, de azt igen is, hogy bezáratása 1855-ben a Bach-rendszer korában történt.

— Az egyiptomi alkirály a nevezetesebb európai hírlapok szerkesztőseit meghívta a szízi csatorna megnyitási ünnepélyére. Az utazás Egyiptom költsége fogva történi.

— Mit beszélnek a kínai geografiákban az európaiak felől. Az európaiakat irván le, a kínai irók esudálkozó szoktak, hogy nálunk naptárak és más egyéb könyvek is vannak, a melyekből azonban szeriatuk nem igen sok kél el, miután az európaiak általában nem igen tudnak olvasni, s így a könyveknek keves hasznát vehetik. Terem Európában buza is, de az fekete mint a korom, a riz-kásának pedig híre sincs nálunk. Nem egyformán öltözködnek, hanem mindenki rangja szerint; (no ez esakugyan így áll!) A nők csapodór és szabad magolviselése által tünek ki, nagy lábuk van, és ha nyilvánosan mutatják magokat, akkor sem huznak nadrágot. Az evést arany és ezüst evőeszközökkel végezik. A házak több cmeletes tornyokból állanak; gyalog nem szívesen járnak, hanem leginkább magas, nehézkes kocsikon. Sok pénzük van, de adóságaikat nem szívesen fizetik, s általában igen kepsziak. Az iparszorgalom igen szomorú állapotban van náluk. A bíránál igazságot ne keress. Nyíltság még a testvérek és jó barátok közt sincs. Politikai képzettségök esupán hamislegkéségből áll. — Köszönjük szépen a czepfos atyafiak és valóban kitünő jó akaratra mutató ismertetését.

— Egyiptomi adóbehajtás. Nálunk legfelebb csak befoglalják a mi van, vagy egy csapat katonát küldenek az adóhátralék behajtására. Egyiptomban azonban még tovább mennek, a ki az adót nem akarja fizetni meg is korbácsolják, sőt legközelebb egy szegény árulógot lüldél fogva a fához szegeztek. — No hiszen ott is fura a alkotmány lehet ám!

— Egy fegyencz bosszúja. Adana áll a fegyencz házban, nem messze Odesszától, a mint a fegyenczek munkára boesítattak, Kowalski Fe-

rencz odesszai születésű fegyencznőre rohant, s egy elrejtett kést előlntva, azt tövig szurta annak keblébe, s mindaddig ott tartotta, míg az elősietett örök leszurással nem fenyegették. A fegyencz ház főnöke által aztán kihallgattatván, megvallotta, hogy a meggyilkoltal régebben benső viszonyban élt, ez azonban politikai összekötetéseitől tole kicsalva, azt elárulta, s így a holtig tartó fogságra juttatta. A nő később gyermekgyilkosság miatt a fegyenczházba kerülén, a bosszu vágy felgerjedt benne, s annak elient nem állhatván, nyugodt lelkiismerettel követte el a gyilkosságot. — A fegyencz harmadnap felakasztott.

— A mesterséges szemek gyártásában Páris jelenleg concurrens nélkül áll. Sem az angoloknak sem a németeknek nem sikerült enben valani jót és használhatót előállítani Párisban a St. Honore külvárosban tizenkét ilyen nagyobb gyárban 1200 munkás foglalkozik, azonban ezek soha nem képesek annyit dolgozni, hogy a tömeges megrendelések teljesítve legyenek. Ezenkívül vannak a boulevard du Templeon még több apró gyárak is, de ezeknek gyártmánya nem oly jó. A hamis szemekkel egész Európát Páris látja el, külön utazók járnak azokkal Madridba, Londonba, Nápolyba és Pétervárra. A gyárnokok fényes elfogadó termek mutatják, hogy épen a legelőbbelöb világgal állnak leginkább összekötetésbe. Többnyire felszemű inasokat tartanak, s ezen mutatják meg, hogy az általok készített szem mennyire hasonlít a valódihoz, s az által, hogy annak szemüvegébe az üvegszemet a legnagyobb könnyedséggel berakják, aztán kiszedik, többnyire a legfelénkebbek tartózkodását is legyözik. Egy kitünően dolgozott üvegszemnek az ára 40—50 frank. Különös látvány a külföldre zöld, kék, barna és fekete szemeket nagy mennyiségben kiállitva látni, melyek majd nem mind a nézőre látszanak irányozva lenni. Az oly megrendelt szemeket, melyek nem a legjobban sikerültek, a szegényebb osztály számára igen olcsón adják el; az igen szegények pedig már megszokták a szemkölesző intézetből ünnepélyesebb alkalmakra szemet kölcsönözni ki. Ujabb idő óta azon holtaknál is használatba vették az üveg szemeket, a kiket bebalzsamoznak. Egyáltalában a hamis szemek készítése a legjövendelmzőbb iparágak közé tartozik Párisban s a gyárosok vetekednek a legtermészetesebb színek előállitásában, s gyakran egy új szín készítésének titkáért több ezer frankot fizetnek.

Legujabb

— Bécs, aug. 13. A ma tartott udvari ebéden, ő Felsőge körülményesen tudakozódott,

az erdélyországi delegatusoktól az erdélyi vasut felől. Bogositsal ő Felsőge a Határörvidék kérdése felett majdnem ¼ óra hosszan társalgott.

— Bécs, aug. 13. Névtelen feljelentés folytán ma, a jezsuita zárdában Muz államügyész vezetése alatt három órai kutatás tartatott.

— Páris, aug. 13. Niel tábornagy állapota semmit sem javult.

— Madrid aug. 13. Velenzia tartományban két apróbb csapat lépett fel; a lakosság igen erélyesen viselte magát.

— Konstantinápoly, aug. 13. 12 millió 6%-kos kölcsön köttetett.

— Páris, aug. 13. A császár több amnestiarendeletet írt alá politikai és sajtóvétségek miatt elítéltek s fogva levők részére.

— Pest, aug. 13. A természettudósok fümei gyűlésén a nyomdai munkákat az egri érseki nyomda teljesíteni.

Közgazdaszat.

— Debreczen, aug. 14. Piacunkra nagy mennyiségű életet hoztak, főleg helybeliek, azonban vidékről is hoztak; az árak köblönként: buza 6 ft 20—40 kr, kétszeres 6 ft, rozs 5—5 ft 10 kr, árpa 3 ft 80—4 ft, zab 3 ft 20—40 kr, tengeri 5 ft 50—60 kr, dinnye 100-za 3—8 ft 10 kr, kenyér sok volt, rozskenyér 60—70 kr, kétszeresből 80—90 kr, búzából 1—1 20 kr, 1 tojás 2 kr, 6 tojás 10 kr; piacunkon már több nap óta szép érett szőlő is kapkato, 2 fűt 5 kr.

— A magyaróvári aratógéversenyen jutalmat nyertek a saját lerakó szerkezetük közül: a 60 aranyból és aranyéremből álló első jutalmat Mac Cormik 18. sz. gépe; a 40 db aranyból és aranyéremből álló 2-kat Hornsby 7. sz. gépe; a kézzel berakó szerkezetük közül: az első 50 ar. jutalmat Mattison 35. sz., — a 2-ik 30 ar. Kearsleg 34. sz., — a 3-ik nagy ezüstérem, jutalmat Rachelmaun 33. sz. gépe.

— Pest, aug. 13. Az időjárás szép és hűvös, a hőmérő + 22°. A buza-üzlet meglehetősen erős forgalmat mutatott ma fel, s az árak ismét 5—10 krral emelkedtek. 25,000 mérő buza kelt el, 86¹/₄ π -tos 5 ft 40 kr, 85 π -tos 5 ft 25 kr, 88 π -tos 5 ft 62 kr, — más gabbanemekben alig volt valami forgalom.

Bécsi tőzsde aug. 14. cs. arany 5 90. ezüst 120.90

H I R D E T É S E K.

Sötér Miklós

előbb

Dragota I.

ajánlja a főpiacon a Dragota-házban levő ujonnan a legdiszesebben berendezett

fűszer-festék-és anyagkereskedését,

hol is minden e szakba vágó cikkek a legkitünőbb minőségben ugy nagyban, mint kicsinyben (en gros et detail) a lehető legjutányosb árak mellett kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Főtörökvésem oda leend irányozva, hogy a n. e. közönség pártolását az árak jóságá, jutányosságá és pontos kiszolgáltatás által kiérdemljem.

30. 5-5 Kész szolgálja Sötér Miklós.

Még csak rövid ideig!

Tökéletes végeladás!

Egy pesti esődtömeg rendkívüli dús választéku áruaktárából a következő készlet

a készitési árakon alul végképen elárusittatik;

legfinomabb jacomet 33 krjával; színes batiszt 22 krtól 28 kr. legfinomabb; lusztres 25 — 80 krig, melynek ezelőtt 1 frt. 20 kr. volt az ára; ruhakelmék 12 krtól feljebb; legfinomabb velour ruhakelmék ezelőtt 2 frt., most 1 frt. nagy választék fekete és színes selyemben, ruhákra és disztiményekre; selyem- és gyapju-barsony; beszótt hosszukendők (longshawl) és nyári hosszukendők, ugy szinté nagykendők és skót kendők (Plaid), fehér és színes vaszon-

és gyapotkendők; fehér perkál, eszivat, chiffon, zsinór- és piqet; fehér mouselin és organtiu függönyökre; asztalterítők, asztalkendők, kávétorulkozók és ágyszerítők; butorkelmék, ripsz, piros damst és eszivat; rumburgi-, creas és fonalvaszon és kanavász, nanking és mindenemő héléssrevaló; fehér és színes ingek; bruniés reichenbergi gyapjukelmék; gyapot- és vaszon nadrágkelmék; női tavaszi köpenyek s köpenyek; ¼ széles Lusztres 20 kr.

Az eladási helyiség: Debreczenben, bécsi utca 86. sz. 12. 4-5

Ma számunkhoz egy félv melléklet van csatolva.

Debrecen 1869
67-73. név
a h... ..

53, 54. név a
hieg... ..

**A „Haza“ magy. életbiztosítobank
debreczeni vezérügynöksége**
főpiacz Dragota-ház.

Tisztelttel tudatja a n. é. közönséggel, hogy biztosításokat élet és halál, s túlélési esetre, járadék biztosításokat a legutányosabb feltételek mellett elvállal.

Felhívjuk egyszerűsmind a közügyemet a közelsmerésben részesülő ugynevezett

„Temetkezési egyesületre,“
melynek már a vezérügynökségnél több mint 800 tagja van, melybe igen esekély díjbelizetése mellett helyépen, mindenki tisztossegés el-takantásáról bőkezűen gondoskodva van.

Bővebb felvilágosítással szolgál „A debreczeni vezérügynökség.”

61. 1-5 **Kiss József,** m. k. titkár.

Ugyanezen bank vezérügynöksége tudatja mindazokkal, kik az életbiztosítási téren, mint felügyelők, ügynökök és helybeli kijárók ohajtnak működni, jelentkezzenek a fentirt vezérügynökségnél.

Legújabb találmány, dohányzókna!
Belföldi készítmény.
Havanna-dohány
illatos levelek.

A legfinomabb havanna-illattal vegyített eme levelek, a szivar-ládba téve, a hennök levő dohány vagy szivarokna, még ha **sitányabb minőségűek is,** már két nap múlva **oly kellemes, havanna-szerű illatot** kölcsönöznek, hogy azok még az ismerőt is csalódásba ejtik, **s azz fogja hinni,** miszerint **valódi havannát szí.** **Egy lap elég 25 darabb szivart** 2 nap alatt illatosá tenni, s e műtétel egy és ugyan azon lappal tiszter ismételtető. Ezen lapok, ha nem használva, papírba gyongolyve eltétnak tulajdonságaikból mítsen vesztenek. — **Ennélfogva nincs jobb szer, hogy kevés pénzzel jól és finoman dohányozhassunk.**

Főraktár Németország- és Ausztriára nevezé **C. HAUSER, Wien,** Mariahilferstrasse Nr. 116.

Vidéki szállítások a pénz beküldése vagy **postai utánvét** mellett is teljesítnének.

Árak: Egy csomag (6 darab), csomagolással együtt 1 frt. 60 kr. — **Keresebb mint egy csomag nem adatik. Ismét eladók** jelentékeny engedményben részesütnek. — **Raktárak Ausztria és Németország minden városáiban felállítatnak.**

Jelentes! Minthogy e tárgy különösen Németországban már nagy mértékben utánoztatik, ezekből a t. ez. vevők saját érdekükben figyelmeztetnek, miszerint ovakol-jának ema hamisítványok megvételétől, mint a melyek a valódi havanna illatos levelekhez még csak nem is hason-líthatók. 44 4-12

Nincs jobb szer, hogy kevés pénzzel jól és olcsón dohányozhassunk!

Nagy gépszínház.

Alulírottak van szerencsége tudatni a n. é. kö-zönséggel, hogy a vásártéren levő nagy gépszínhá-zába naponkint este 8 órakor

nagy előadásokat tart.

Vasárnap és ünnepnapokon több előadás is tartatik.

Számos látogatást kér

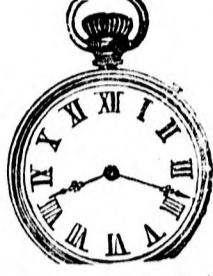
Ewosa Fülöp,
a gépszínház tulajdonosa.

47. 8-?

Szerkeszti s kiadja: **Dián Károly.**

Antalffy Lajos

órák Debreczenben.

Boltja a városháza piaci részén levő „**Törökhöz**“ ezimzett dohány-, szivar- s bélyeg-eladási helyiségével egybekötötésben.) Van szerencsém a t. ez. közönség figyel-mébe ajánlani a legdusabban felszerelt **óra-raktáramat,** a fehető legolesőbbra **le-szállított áron, egy évi írás-bell jótállás mellett.**

Ezüst hengeróra 4 rubinköre	frt.	Finom angol mintára	15-18
járó patent üveggel	8-1	Kettős fedéllel	15-18
Finomabb ar. szegélyvel ugró	11-12	Kettős fedéllel angol mintára	19-24
Egész aranyozott compassal	12-15	Remontoir	25-36
Angol mintára lapos kristály-üveggel	15-14	Horgonyórák, melyeket fel-gazdászati óra (remontoir)	15-16
Ezüst horgonyórák 15 rubin-köre, patent üveggel, ugrós	14-16	huzni soha sem kell	40-45
		8 napos pendul-óra	19-23

Ezen például felhozott órák olesőségához képesti jutányos árak mellett ajánlom arany urt és női órámat, francia 8-14 napig járó és ütő; má r-vány, a labástrom, bronz s vas öntvényt oku üvegoríték alatt levő asztali és függő aranykeretes órámat, inga (pendul) órákban a legkisebbtől a legnagyobbig, tökéletesen kielégítő nagy választékban.

Schwarzwaldi falóráim híhetetlen olesó árért, kezdve 1 frt 50 krron szintén egy évi jótállás mellett.

Órákat eserebe elfogadok valódi értékükben, s mivel nálam határozott ár van, s ára minden jószágon rajta van, a esere a t. ez. közönség részéről igen könnyű és biztos.

Vidékről megrendelések a levél átvételétől számítva 5 nap múlva küldetnek szét, mivel elvem, esakts egész tökéletes kipróbált állapotban levő órákat adni ki üzletemből. 1. 9-10

LEFAUCHEUX
vadászfegyverek, revolverek, czél-lövő fegyverek és pisztolyok

a legnagyobb választékban, kitünő minőségben, a legutányosb árak mellett kaphatók az ujonnan nyitott fegyverkereskedésben

Borsay Sámuel
fegyverművesnél Debreczenben a Csanakház alatt.

Árfolyam:

Egy szimplafegyver vasesóvel 8-10 frtüg.
Egy duplafegyver vasesóvel, patent-esavarral 14-18 frtüg.
Egy duplafegyver drótesóvel (Ruban) 20-50 frtüg.
Egy duplafegyver finom damasz-esóvel 40-120 frtüg.

Lefauchaux vadász-fegyverek (hátultöltő).

Egy Lefauchaux duplafegyver drótesóvel 40-70 frtüg.
Egy Lefauchaux d.fegyver finom damasz-esóvel 70-150 frtüg.
Revolverek Lefauchaux 6 lövéssel egészen tökéletes önfelhasznál 15-40 frtüg.

Ököl-revolverek (Faustrevolver) kis alakban a mellényzsebben is ellér, 6 lövéssel, önfelhasznál 10-15 frtüg.
Egy szimpla zsebpisztoly 1 frt 50 kr-5 frtüg.
Egy dupla zsebpisztoly 3-10 frtüg.

Minden fegyver lökésségeért kezeskedem.

Vidéki megrendelések pontosan az előírt szerint törtétnek és az öszlet beküldése vagy postai utánvét mellett azonnal teljesítnének. Számos látogatásért esd

Borsay Sámuel, fegyverműves.
Raktára: **Csanak-ház alatt.**

59. 1-?

Pályázati hirdetés.

A Sz. kir. Debreczen vá-ros tulajdonát tevő mintegy 16 ezer holdnyi belső legelő felmérése és térképezése el-rendeltevén, kik ezen munká-latot felvállalni hajlandók, fel-híratnak hogy ajánlataikat folyó évi szeptember 15-ig a városi tanács-hoz nyújtsák be.

A feltételek a városisz m-vevőségél megtekinthetők s kívánatra meg küldetnek

Kelt Debreczenben 1869 augusztus 6-án tartott tanács-ülésből

57. 5-5 a városi tanács

Debreczen. 1869. Nyomatott a város könyvnyomdájában.

Melléklet a „Debreczen” 32-ik számához.

LEFAUCHEUX vadászfegyverek

a legjobb rendszer szerint, szilárd puskamíves munka, **saját készítmény.** Finom sodrony- és damast-esővekkal s csinos véséssel 65, 70, 80, 90, 100—120 frtig, percussios fegyverek vas-, drót- és damast-esővekkal, belföldi s francia gyártmány szimpla 7 frt 50 kr—9 frtig, és dupla 14, 18, 20, 25, 30—40 frtig; mordányok 1 és 2 esővűek flobert-pisztoly és puskák, s minden e szakmába vágó cikket a legjutányosb áron ajánlja

Unschuld Ede,

fegyverkészítő és kereskedő Pestről.

A legszilárdabb munkáért s a fegyverek szabatos lökésségeért jótállás vállalatik, s nem tetszés esetében, 14 nap lefolyása alatt kicseréltetnek. 60. 1—5

Boltja van: Debreczenben Széchenyi-utcán.

A vásár tartama alatt.

Eladó szőlő.

A széchenyi (kos) kertben a középső dűllőben 1075 □ öl szőlő jó tágas pajtával, terméssel, **szabad kézből** minden órában kedvező feltételek mellett eladó, értekezhetni csapó-kis szappanos utcában 409 szám alatti házban a tulajdonossal.

56. 3—3

Egy jelenleg B.-Ujváros határában értelmes és ügyes

gépész vezetése mellett működő

Clayton-féle gőz-cséplőgép

részére augusztus hó végétől munka keres-
tetik.

Bővebb felvilágosítást ad Szepessy Gusztáv, gözmalmi

54. 5—4

igazgató.

Leány-, tan- és nevelőintézeti értesítés.

Intézeti helyiség nagypiacz, Tamássyház 2144. szám
1-ső emelet.

Alulírottak tisztelettel értesítjük a t. ez. szülőket, hogy mult évben alapított s jól szervezett leány-, tan- és nevelőintézetünkben a beírások és felveszések szept. 1-én megkezdődnek.

Felvételi díjak havonként következők:

- 1—2-dik elemi osztályokba járóktól 4 frt. o. é.
- 3—4-dik közép osztályokba járóktól 6 frt. o. é.
- 5—6-dik felsőbb osztályokba járóktól 8 frt. o. é.

Növendékek teljes ellátásra is felveszhetnek.

Tánczos István, és neje
Décombaz Erzsébet,
intézettulajdonosok.

58. 2—6

Önkéntes árverés ingóságokra.

Megbízatásom folytán t. juttatom a n. é. közönség tudomására, miszerint a helybeli nagy- és kis-czegléd-utcák sarkán 148. sz. a fekvő Némethy-féle házban a f. évi aug. 12-kén és következő napjain, mindenkor reggeli 9 órakor kezdve, egy nagyobb háztartás eszközei, u. m. finomabb és közönségesebb butorok, asztal-, ágy- és ruhaneműek, olajfestmények, képek, könyvek, órák, szőnyegek, üveg- és porcellán-edények s különféle egyéb apróságok, valamint mindenféle konyha- és háztartási eszközök **önkéntes árverés** útján a legtöbbet ígérőknek azonnali készpénzfizetése mellett eladásra hocsátatnak, mire a venni szándékozók ezennel t. meghivatnak. — Debreczen, aug. 7. 1869. 49. 5—5

Hódy Gyula, h. ügyvéd.

Cs. kir. 1864-ki államsorsjegyek.

Főnyer.: 250,000, 220,000, 200,000, 150,000, 50,000 frt.

Legközelebbi huzás szept. 1-én 1869.

Bélyegezett részvények, minden huzásra, mindaddig érvényesek, míg vagy 250,000 frtnak, vagy a legrosszabb esetben 160 frtnak 20-szad része mint nyeresemény ki nem buzatik, darabonként kaphatók 8 frittal, 9 db 70 frt, 20 db 150 frt Minél több megrendelést kér

G. F. Schildt,

am Graben, Bécsben

Igervények szept. 1-re 3 frt 50 krjával ugyan-
ott kaphatók. 48. 2—4

Biztosításra felhívás.

Az „Azienda Assicuratrice” legrégibb biztosító-intézet biztosítást ajánl széna, szalma és takarmányoknál tűz ellen, díjtételei a legolcsóbbak.

Nagymennyiségű takarmányt biztosítók azon előnyben részesítenek, hogy a biztosítandó anyag a társulat által egész értékben is felveszhető, s a biztosítók 10% díjelengedésben részesülnek, mely a befizetés alkalmával leszámíthatni fog.

Mindenkinek figyelmébe ajánlatik.

Az „Azienda Assicuratrice” főügynöksége tudatja a n. é. közönséggel, miszerint biztosítási ágát egy új irányban terjesztette ki, nevezetesen minden-nemű véletlen körülmény avagy baleset okozta sértődés ellen, mely az embert a legkisebb mértékben is illetné, s mely által betegség avagy munkácsi akadályozás állana elő. Ily nemű biztosításokat a legjutányosabb díjak mellett elfogad és bővebb felvilágosítást ad a főügynökség Debreczenben

Katz Jakab,

irndója Széchenyi-utca 1762. sz. a.

39. 5—6